

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปการวิจัย

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน พบว่า ยังคงมีการใช้ทหารรับจ้างเข้าทำการรบในสงครามหลายรูปแบบ ลักษณะปฏิบัติการเด่นชัด ผลของปฏิบัติการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนในรัฐต่าง ๆ ทำให้ประชาคมโลกหันมาให้ความสนใจในการที่จะแก้ไขปัญหาที่ ตลอดจนพยายามลดค่านิยมในการใช้ทหารรับจ้าง และชี้ให้เห็นถึงภัยร้ายแรงที่จะเกิดแก่ประชาคมโลก

การจัดทำอนุสัญญาว่าด้วย การต่อต้าน การแสวงหา การค้า การสนับสนุนทางการเงิน และการฝึกทหารรับจ้าง ค.ศ. 1989 ของสหประชาชาติ ก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของความพยายามที่จะลดปัญหา เกี่ยวกับทหารรับจ้าง แต่ถึงแม้ว่าอนุสัญญาดังกล่าวจะมีการเปิดให้ลงนาม และผ่านกระบวนการให้รัฐภาคีนำไปยึดถือ และปฏิบัติ แต่ก็ยังมีอีกหลายประเทศที่ไม่ได้ร่วมลงนาม ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากอยู่ไกลจากสภาพการรบที่ใช้ทหารรับจ้าง จึงไม่เห็นความสำคัญของการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ทำให้ปัจจุบันยังมีการใช้ทหารรับจ้างอยู่เช่นเดิม เพียงแต่อาจเปลี่ยนรูปแบบของปฏิบัติการจากลักษณะกองกำลังติดอาวุธ ให้เล็กลงกลายเป็นหน่วยคุ้มกันการกระทำที่ผิดกฎหมายบางอย่าง และทำให้เกิดปัญหาทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ ในการปฏิบัติต่อทหารรับจ้าง เนื่องจากไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่ชัดที่จะใช้เป็นแนวปฏิบัติในเรื่องนี้ อีกทั้งทหารรับจ้างส่วนใหญ่มักไม่ปรากฏสัญชาติ และแหล่งที่มาที่แน่นอนยากแก่การสืบค้นกำจัดที่ต้นตอปัญหา ดังนั้นถึงแม้ว่าประชาคมโลกจะไม่เห็นด้วยและประณามการใช้ทหารรับจ้างเพียงใดก็ตาม ยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับทหารรับจ้างปรากฏอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกอยู่เสมอ สำหรับประเทศไทยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการรบนอกแบบ ของทหารรับจ้างจากประเทศที่อยู่รอบ ๆ ราชอาณาจักร จึงควรที่จะตระหนักในปัญหา และมีการเตรียมการที่จะเผชิญกับปัญหานี้ไว้

เพื่อความไม่ประมาท ผู้วิจัยได้ศึกษากฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทหารรับจ้างแล้วสรุปได้ว่า

ปัญหาทหารรับจ้าง เกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายลักษณะเช่น กฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน กฎหมายอาญาท้องถิ่น พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พระราชบัญญัติ การเนรเทศ ฯลฯ แต่ไม่มีกฎหมายใดระบุเรื่องนี้ไว้อย่างเด่นชัดการที่มีอนุสัญญาจะช่วยทำให้สามารถจัดการกับปัญหาทหารรับจ้างได้อย่างมีหลักการเด่นชัดมากขึ้น ลักษณะของอนุสัญญาโดยสังเขป เป็นอนุสัญญาพหุภาคี เปิดโอกาสให้รัฐต่าง ๆ เข้าร่วมลงนามและให้สัตยาบัน ตลอดจน ท้าทาคยานุวัติ ประกอบด้วยมาตราต่าง ๆ 21 มาตรา มีเนื้อหาเกี่ยวกับนิยามของคำว่าทหารรับจ้าง ความรับผิดชอบของรัฐ แนวปฏิบัติของรัฐต่อปัญหาทหารรับจ้างเมื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา เขตอำนาจศาลของรัฐ การปฏิบัติต่อตัวทหารรับจ้างเมื่อมีการจับกุมเชลยทหารรับจ้าง การระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐ การส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน การลงนาม การให้สัตยาบัน และการท้าทาคยานุวัติ ตลอดจนผลบังคับของสัญญา และการสิ้นผลผูกพันของอนุสัญญาสำหรับประเทศไทย ซึ่งได้เข้าร่วมประชุมในการร่างอนุสัญญานับนี้ตั้งแต่ต้น แต่มิได้ลงนามในอนุสัญญา ทำให้อาจประสบปัญหาทหารรับจ้างขึ้นได้ เนื่องจากสถานการณ์ของประเทศเพื่อนบ้านยังไม่สงบ ยังคงมีการรบระหว่างกลุ่มย่อยที่มีอุดมการณ์ และแนวความคิดขัดแย้งกันอยู่ การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะช่วยชี้ให้เห็นแนวทางที่จะปฏิบัติต่อทหารรับจ้าง และเห็นผลดีผลเสียของการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสะดวกในการเตรียมตัวเผชิญกับปัญหาทหารรับจ้างได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร และข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประมวลภาพรวมของทหารรับจ้าง และข้อสังเกตเกี่ยวกับการปฏิบัติเมื่อเข้าเป็นภาคี และมิได้เป็นภาคีอนุสัญญานี้ จะเห็นได้ว่าหากประเทศไทยเข้าเป็นภาคี ก็จะต้องเตรียมการในการจัดทำกฎหมายรองรับเพราะประเทศไทยยังมิได้มีบทกฎหมายที่บัญญัติตนเองเดียวกับที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญาโดยชัดเจน นอกจากนั้น กฎหมายฉบับอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการป้องกันความผิดประเภทนี้ก็จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงด้วย ซึ่งในการเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาอาจเกิดผลดีและผลเสียดังต่อไปนี้

ผลคือ

1. ประเทศไทยจะได้รับการยอมรับจากประชาคมระหว่างประเทศมากขึ้น เนื่องจากปัญหาการใช้ทหารรับจ้างประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกหันมาให้ความสนใจร่วมมือปราบปราม หากประเทศไทยเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญา จะทำให้ประเทศที่ยอมรับอนุสัญญานี้อาจให้ความร่วมมือกับประเทศไทยในทางอื่นด้วย ซึ่งอาจเป็นผลดีในทางการค้าและการลงทุน เป็นประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ
2. เมื่อเป็นภาคีแล้วจะต้องมีการตรวจกฎหมายเพื่อรองรับปัญหาที่ อันจะมีผลเป็นการเตรียมการไว้ล่วงหน้า ซึ่งประเทศไทยอาจเผชิญปัญหาทหารรับจ้างในอนาคตจะได้มีตัวบทกฎหมายที่จะใช้แก้ปัญหานี้ได้
3. จะทำให้กฎหมายที่จะใช้กับทหารรับจ้างมีบรรทัดฐานที่เป็นแนวเดียวกันอันเป็นที่ยอมรับของมวลภาคีสมาชิกทั่วไป
4. หากเกิดความขัดแย้งกันเกี่ยวกับเรื่องนี้ ก็จะเป็นการให้น้ำหนักให้ประเทศไทยและภาคีอื่น หันมาใช้วิธีการทางกฎหมายในการแก้ปัญหา เป็นการป้องกันความรุนแรงได้ทางหนึ่ง
5. ทำให้ลดการได้เปรียบเสียเปรียบกันในด้านปฏิบัติการปฏิบัติต่อทหารรับจ้างระหว่างประเทศไทยกับภาคีสมาชิกลง เพราะ ภาคีต้องออกกฎหมายให้สอดคล้องกับอนุสัญญา

ผลเสีย

1. เป็นความยุ่งยากในการที่จะต้องตรากฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ ซึ่งขั้นตอนในการออกกฎหมายเป็น เรื่องยุ่งยากซับซ้อนทั้งการบัญญัติกฎหมายอาญา หรือการออกกฎหมายอนุวัติการซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการในการตรากฎหมายมากมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ ในการนำกฎหมายเข้าสภา ฯ อาจเกิดความขัดแย้งทางการเมืองจนเกิดผลกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของรัฐได้

2. จะเกิดการลดหลั่นในแนวทางการปฏิบัติต่อทหารรับจ้างระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่มิได้เป็นภาคีสถาบันอนุสัญญา เนื่องจากประเทศที่มิได้เป็นภาคีจะไม่ต้องมีภาระผูกพันที่ต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาโดยจะดำเนินการอย่างใดกับผู้ถูกกล่าวหาในความผิดเกี่ยวกับทหารรับจ้างอย่างใดก็ได้ แต่หากประเทศไทยซึ่งเป็นภาคีต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในอนุสัญญาจะทำให้เสียเปรียบประเทศที่มิได้เป็นภาคีได้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาถึงผลกระทบ และปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับอนุสัญญา ที่มีต่อประเทศไทยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เนื่องจากสถานการณ์ของประเทศเพื่อนบ้านโดยรอบราชอาณาจักรไทยขณะนี้ ยังอยู่ในสภาพที่อาจเกิดการพิพาทกันทางอาวุธภายในประเทศอย่างหนักได้ โดยเฉพาะทางด้านประเทศกัมพูชา และประเทศพม่า และมีปัญหาเกี่ยวกับทหารต่างสัญชาติที่เข้าไปมีบทบาทในดินแดนดังกล่าวเนื่อง ๆ ถึงแม้ไม่มีหลักฐานเด่นชัด แต่ก็เคยมีการกล่าวถึงอยู่เช่นกัน ดังนั้นประเทศไทยควรจะมีการเตรียมการ เพื่อรองรับปัญหาเกี่ยวกับทหารรับจ้างที่อาจเกิดขึ้น และเกี่ยวเนื่องมาถึงประเทศไทยเมื่อใดก็ได้ โดยอาจมีการแก้ไขกฎหมายบางส่วน กฎหมายเหล่านี้ได้แก่ กฎหมายอาญา พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พระราชบัญญัติการเนรเทศ ฯลฯ ซึ่งน่าจะมีข้อกำหนดที่เด่นชัดเกี่ยวกับปัญหาทหารรับจ้าง หรืออาจตราเป็นกฎหมายฉบับใหม่ขึ้นมาก็ได้ เพื่อให้ข้าราชการในฝ่ายปกครอง ข้าราชการ และปราบปราม สามารถนำไปใช้ปฏิบัติ ได้อย่างชัดเจน

2. กฎหมายที่ตราขึ้นใหม่ หรือกฎหมายที่แก้ไขเพื่อรองรับปัญหาทหารรับจ้างที่ควรถือแนวปฏิบัติตามอนุสัญญา ว่าด้วย การต่อต้าน การแสวงหา การค้า การสนับสนุนทางการเงิน และการฝึกทหารรับจ้าง เนื่องจากเป็นข้อกฎหมายที่ได้มีการพิจารณากันกรองจากที่ประชุมของประเทศต่าง ๆ มาแล้ว สามารถที่จะรายงานถึงสหประชาชาติได้ทันทีที่เข้าเป็นภาคีอนุสัญญา

3. การเข้าเป็นภาคีอาจไม่เอื้อผลดีต่อประเทศไทยเท่าที่ควร เนื่องจากเกิดความสับสนกันในการปฏิบัติต่อปัญหาทหารรับจ้างจากประเทศอื่น ๆ ที่มิได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ทำให้เกิดข้อได้เปรียบเสียเปรียบในการปฏิบัติต่อเชลยทหารรับจ้างและผู้จ้างวาน เพราะประเทศที่มิได้เป็นภาคีอนุสัญญา ย่อมไม่มีการะงูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามอนุสัญญา อาจถือว่าไม่ใช่ว่าทหารเป็นเพียงอาสาสมัครกลุ่มหนึ่งซึ่งไม่ใช่คนสัญชาติตนเอง และไม่มีสัญชาติที่เด่นชัด ดังนั้น จะดำเนินการกับคนกลุ่มนี้ได้อย่างไรก็ได้ แต่ประเทศภาคีอนุสัญญาจำเป็นต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีในอนุสัญญา ซึ่งเป็นการปฏิบัติต่อเชลยด้วยการให้เกียรติ ตามหลักมนุษยธรรม และคุณธรรม ซึ่งไม่ได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของอนุสัญญาแบบต่างตอบแทนกัน จึงอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต และทรัพย์สิน ของทางราชการอย่างไม่ต้องสงสัย

4. เนื่องจากประเทศที่เข้าเป็นภาคีอนุสัญญานี้ ยังมีไม่มากนัก อีกทั้งปัญหาทหารรับจ้างยังมิได้เป็นปัญหาร้ายแรง เร่งด่วนสำหรับประเทศไทยในขณะนี้ จึงควรรอดูท่าทีของประเทศต่าง ๆ ใบบอีกสักระยะหนึ่งก่อน ค่อยตัดสินใจเข้าร่วม หรือไม่เข้าร่วม เป็นภาคีอนุสัญญานี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย